prof. dr hab. inż. Jan BILISZCZUK
Byków; al. Spacerowa 25, 55-095 MIRKÓW

T/F: +48 71 320 35 45 **M.** +48 603 595 115
@: jan.biliszczuk@pwr.edu.pl

Byków, 12 września 2019 rok

RECENZJA

dorobku naukowego, zawodowego i działalności popularyzującej naukę
dra inż. Marka Tadeusza MISTEWICZA

1. Podstawa formalna recenzji

Podstawą formalną przygotowania recenzji jest pismo prof. dr hab. Jarosława Włodarczyka, Dyrektora Instytutu Historii Nauki PAN z dnia 4 czerwca 2019 roku informujące o powołaniu mnie przez Centralną Komisję do Spraw Stopni i Tytułów (pismo nr BCK-I-L-9205/18 z dnia 7 maja 2019 roku) na recenzenta w Komisji Habilitacyjnej dr inż. Marka T. Mistewicza.

2. Podstawa opinii

Otrzymana dokumentacja zawiera:

- Autoreferat,
- Odpis dyplomu doktora nauk technicznych,
- Monografię autorską pt.: Dawny most przez Wisłę w Wyszogrodzie. IBDiM. Studia i materiały, z. 78, Warszawa 2016, s. 480,
- Kopie najważniejszych prac opublikowanych po uzyskaniu stopnia naukowego doktora (12 prac).

3. Przebieg pracy zawodowej

3.1. Stopnie naukowe

Pan Marek T. Mistewicz ukończył studia na Wydziale Inżynierii Lądowej Politechniki Warszawskiej uzyskując dyplom magistra inżyniera budownictwa lądowego w specjalności budownictwo mostowe, 6 marca 1974 roku.

Stopień doktora nauk technicznych w zakresie architektury i urbanistyki uzyskał na Wydziale Architektury Politechniki Warszawskiej 20 grudnia 2012 roku, na podstawie rozprawy doktorskiej "XVII-wieczne mosty przez środkowo-dolną Wisłę w świetle ikonografii, kartografii i źródeł pisanych".

3.2. Kariera zawodowa

Kariera zawodowa doktora Marka T. Mistewicza jest związana z projektowaniem i utrzymaniem infrastruktury komunikacyjnej głównie mostów. W tym obszarze kandydat odbył szereg kursów i staży krajowych i zagranicznych. Uzyskał uprawnienia do pełnienia samodzielnych funkcji technicznych w budownictwie. Zdobyte doświadczenie zawodowe pozwalało mu przez wiele lat pełnić ważne funkcje związane z zarządzaniem infrastrukturą drogową Polski.

W okresie od 1974 do 2009 roku opublikował wiele prac związanych z problematyką utrzymana infrastruktury mostowej. Nie będę ich tutaj bliżej omawiał z uwagi na to, że tylko pośrednio związane są z dziedziną habilitacji.

Warto jednak podkreślić, że doktor Marek T. Mistewicz dał się poznać, jako świetny kreatywny menadżer i polskie mostownictwo wiele mu zawdzięcza. Był on głównym kreatorem zbudowanego na przełomie lat osiemdziesiątych i dziewięćdziesiątych ubiegłego wieku Systemu Gospodarki Mostowej, który przyniósł dla kraju wiele korzyści ekonomicznych i przyczynił się do podniesienia bezpieczeństwa użytkowania mostów w Polsce.

3.3. Praca naukowo-badawcza w dyscyplinie historia

Dzięki pracy zawodowej w centralnej administracji drogowej doktor Marek T. Mistewicz poznał dokładnie sieć drogową w Polsce i obiekty mostowe będące punktami węzłowymi tej sieci. Jest to moim zdaniem bardzo ważne, gdyż zna on doskonale przedmiot swoich badań historycznych, dzięki czemu w jego publikacjach nie ma błędnych opisów konstrukcji lub nazw elementów mostów.

Dorobek naukowy w dyscyplinie historia opublikowany po uzyskaniu doktoratu to:

- Monografia: dawny most przez Wisłę w Wyszogrodzie,
- 11 artykułów dotyczących różnych zagadnień związanych z historią administracji drogowej i historią poszczególnych obiektów mostowych.

4. Aktualność prowadzonych badań

Recenzent nie jest historykiem, jest natomiast inżynierem i miłośnikiem historii szczególnie ukierunkowanym na historię techniki i gospodarki. Otóż wydaje mi się, że w Polsce społeczeństwo uzyskuje w szkołach wiedzę historyczną ograniczoną do historii politycznej i militarnej. Na przykład w żadnym opracowaniu dotyczącym historii Polski nie znalazłem tabeli pokazującej ilość surówki produkowanej w Pierwszej Rzeczypospolitej pod koniec XVIII wieku. A produkowaliśmy 20 razy mniej niż Rosja to proste zestawienie pokazuje, dlaczego Kościuszko nie miał szans na obronę Polski. Historia rozwoju polskiego budownictwa w tym mostownictwa wymaga wielu dalszych prac, gdyż jest to obszar słabo opracowany. Dlatego uważam, że prace doktora Marka T. Mistewicza są aktualne i ważne dla poznania historii polskiego mostownictwa.

5. Ocena osiągnięcia naukowego

Za osiągnięcia naukowe Habilitant podaje monografię pt. "Dawny most przez Wisłę w Wyszogrodzie" wydaną przez IBDiM w serii Studia i materiały, zeszyt 78 w Warszawie w 2016 roku. Oceniana monografia składa się z 8 rozdziałów merytorycznych oraz 2 dokumentujących źródła i pochodzenie ilustracji. Całość została pomieszczona na 480 stronach.

Poszczególne rozdziały zatytułowano:

Rozdział 1. Wprowadzenie (strony 15–37), gdzie przedstawiono cel pracy i charakterystykę źródeł.

Rozdział 2. Dzieje Wyszogrodu i przepraw przez środkową Wisłę (strony 38–86). W rozdziale tym Autor przedstawia przeprawy mostowe na Wiśle od ich powstania do zakończenia do zakończenia II Wojny Światowej. Rozdział zawiera szereg nieznanych dotąd informacji, wiele niepublikowanych dotąd zdjęć.

Rozdział 3. Budowa wiślanego mostu w Wyszogrodzie podczas I Wojny Światowej. (strony 87–130). Opisano budowę przepraw mostowych w okresie I Wojny Światowej. Rozdział zawiera szereg nieznanych fotografii, a proces budowy jest starannie udokumentowany.

Rozdział 4. Historia Mostu w dwudziestoleciu międzywojennym (strony 131–156). Opisano dzieje mostu w okresie międzywojennym

Rozdział 5. Wyszogrodzki most podczas II Wojny Światowej (strony 157–228). Zawarto szeroko udokumentowaną historię mostu w okresie wojny. Zebrany materiał może być pomocny historykom wojskowości.

Rozdział 6. Powojenne dzieje wyszogrodzkiego mostu (strony 229–350). Zawarto dokumentację wielu uszkodzeń mostu w czasie lodochodów i wielu jego odbudów.

Rozdział 7. Zakończenie użytkowania dawnego mostu (strony 351–378).

Rozdział 8. Podsumowania i wnioski (strony 379–413). W rozdziale tym wykazano, że długotrwałe użytkowanie mostu tymczasowego było opłacalne z ekonomicznego punktu widzenia.

Oceniana praca (dwujęzyczna, tekst w językach polskim i angielskim) jest wartościowym, bardzo szczegółowym opartym na wielu źródłach opisem historii jednego z najbardziej medialnych mostów Polski Powojennej. Badania Marka T. Mistewicza odsłoniły nam bardzo ciekawą historię tej przeprawy, w której należy wyodrębnić następujące obszary:

- sferę zmian technologii i organizacji prowadzenia robót budowlanych w okresie ponad 80 lat,
- dokumentację różnych rozwiązań technicznych stosowanych w okresie istnienia przeprawy,
- dokumentację faktograficzną przeprawy, co pozwala na lepsze zrozumienie stosowanych wówczas technologii,
- dokumentację sylwetek ludzi związanych z przeprawą.

Praca stanowi znakomity materiał o studiów nad rozwojem techniki i organizacji robót i stanowi istotny wkład do dyscypliny historia.

Habilitant wykazał się umiejętnością samodzielnego prowadzenia badań historycznych. Rozprawa stanowi oryginalne samodzielne rozwiązanie problemu i wykazuje szeroką wiedzę kandydata zarówno w obszarze historii jak i inżynierii lądowej.

6. Ocena dorobku naukowego

Efektem działalności naukowo-badawczej Marka T. Mistewicza w okresie po obronie doktoratu są:

- Jedna samodzielna monografia (opublikowano w dwóch językach polskim i angielskim), oceniona wyżej,
- Jeden samodzielny artykuł w "Kwartalniku Historii Nauki i Techniki" (po polsku),
- 2 samodzielne artykuły w piśmie "Road and Bridges" (po polsku i angielsku),
- 6 samodzielnych artykułów w piśmie "Drogownictwo",
- 2 samodzielne artykuły w "Kwartalniku Architektury i Urbanistyki (po polsku i angielsku),

- Wystąpienie na kongresie "Polski Kongres Drogowy".

Opublikowane artykuły poszerzają istotnie naszą wiedzę o pierwszych inwestycjach infrastrukturalnych w naszym kraju. Autor wykazał się umiejętnością prowadzenia historycznych badań naukowych i uzyskał oryginalne wyniki poszerzające dotychczasowy stan wiedzy historycznej. Wskazują też na szeroką wiedzę kandydata w przedmiotowej dyscyplinie naukowej. Przykładowo Autor poszerzył naszą wiedzę o początkach budownictwa z betonu zbrojonego w Polsce przedstawiając sylwetkę Arnolda Bronikowskiego i jego dokonania. Podobnie poszerzył naszą wiedzę o historii mostu w Toruniu, gdyż dzięki jego badaniom wiemy, że w XVII wieku mieliśmy oryginalny most drewniany o najdłuższym wówczas przęśle w świecie.

W każdym z opublikowanych artykułów znajdują się nowe nieznane informacje dotyczące historii polskiej inżynierii mostowej. Tak więc dorobek dr inż. Marka T. Mistewicza w dyscyplinie historia, a szczególności historia inżynierii mostowej jest bardzo istotny i znacząco poszerzył naszą wiedzę tej ważnej dla rozwoju i funkcjonowania kraju w dziedzinie techniki.

7. Wniosek końcowy

Na podstawie przedstawionej monografii naukowej dr inż. Marka T. Mistewicza "Dawny most przez Wisłę w Wyszogrodzie" oraz całościowej oceny dorobku naukowego, zawodowego i działalności popularyzującej naukę stwierdzam, że:

- Osiągnięcie naukowe, jakim jest monografia pod tytułem: "Dawny most przez Wisłę w Wyszogrodzie" zawiera oryginale wyniki badań przeprowadzonych przez Habilitanta i stanowi istotny wkład do dyscypliny historia.
- Habilitant w okresie po uzyskaniu stopnia doktora nauk technicznych w zakresie architektury i urbanistyki znacząco powiększył swój dorobek naukowy (12 publikacji w tym 11 dotyczących zagadnień historii administracji drogowej i mostownictwa). Spełnia on w stopniu bardzo dobrym wymogi stawiane habilitacji, tj. jego dorobek zawiera oryginalne rezultaty badań o dużym znaczeniu dla poznania historii rozwoju polskiej infrastruktury drogowej oraz miejskiej i stanowi istotny wkład do rozwoju dyscypliny historia.

W świetle art. 16 ust 2 ustawy z 14 marca 2003 roku o stopniach i tytule naukowym oraz stopniach i tytule z zakresu sztuki (Dz. U. 2017 r. poz. 1789) oraz w związku z art. 219 ustawy z dnia 20 lipca 2018 Prawo o szkolnictwie wyższym (Dz. U. z 2018 r. poz. 1668, 2024, 2245, z 2019 r. poz. 276, 447, 534, 577, 730) wnioskuję o dopuszczenie dra inż. Marka Tadeusza Mistewicza do dalszego postępowania o nadanie stopnia naukowego doktora habilitowanego w dziedzinie nauk humanistycznych w dyscyplinie historia.